

CultureTalk Tibetan Language and Culture Video Transcripts:
<http://langmedia.fivecolleges.edu>
Teaching English at a Rural Middle School

Amdo Dialect
Tibetan transcript:

ཀ། དེ་ནས་ང་སློབ་འབྲིང་ནང་ལ་སོང་ནི་གོ་འཕྲོ་ལ་ད་འཛིན་གྱི་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱི་སློབ་འབྲིང་དུ་རྩེ་ལོག་རྒྱུ་མི་
རིགས་སློབ་འབྲིང་ལྟ་བུ་ཡིན་རྒྱུ་ན་ད་ས་ཆ་རྒྱུ་དེའི་དུ་རྩེ་ལོག་རྒྱུ་མི་རིགས་སློབ་འབྲིང་མ་རྟོགས་ད་སློབ་འབྲིང་གཞན་པ་
ད་ཐོག་དང་པོར་སོང་དུས་ད་མེད་ཀྱི་མེད་པའི་རྒྱུ་ད་ས་ཆ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོག་དེའི་དུ་རྩེ་ལོག་རྒྱུ་མི་རིགས་སློབ་འབྲིང་གཞན་པ་ད་
སློབ་འབྲིང་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་དུ་དེ་བཞེས་ནས་ད་ས་ཆ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱི་མེད། ད་ས་ཆ་དེ་འདྲ་ཡི་སློབ་འབྲིང་ལོ་རེའུ་གྲག་པ་ཡི་སློབ་
མ་ཚང་མ་ད་རྩེ་ལོག་རྒྱུ་མི་རིགས་སློབ་འབྲིང་ནང་དུ་ཡོང་དགོས་ནི་རེད། སློབ་འབྲིང་ནང་ལ་ཐོན་དང་ན་ད་འཛིན་གྱི་རེ་
ན་སློབ་མ་བཞི་བཅུ་ནས་ལྔ་བཅུ་ ལྔ་བཅུ་ནས་ཡང་ན་ཐ་ན་དུ་གྲག་བཅུ།

ད་དེའི་འཕྲོ་ལ་འཛིན་གྱི་གཞུག་པ་ལ་འཛིན་གྱི་དང་པོ་ལོ་རེའུ་དང་པོ་ཡི་འཛིན་གྱི་དམའ་འབྲིང་གི་བཞེས་ནས་ལོ་
རེའུ་དང་པོ་གི་འཛིན་གྱི་དང་པོ་གཉིས་པ་གསུམ་པ་བཞེས་ནས་དགུ་བ་བཅུ་བ་ཐེག་གོ་ཡོད་ནི་རེད། དེ་ཡིན་དང་ན་ད་དུ་གི་
ཀན་ཡང་དེ་འདྲ་གཟིགས་ཡོད་ནི་མ་རེད། དུ་གི་ཀན་ཡང་རྩེ་ལོག་པར་ཏུ་དབྱིན་ཇིའི་དུ་གི་ཀན་ཤིན་ཏུ་ཉུང་ནི་རེད། དབྱིན་ཇིའི་
དུ་གི་ཀན་དང་ཚོ་མི་བཞི་ཡིས་ད་འཛིན་གྱི་རྩེ་ལོག་རྒྱུ་མི་རིགས་སློབ་འབྲིང་གི་འཛིན་གྱི་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལ་སློབ་བྱིད་བྱིས་ནི་
རེད། ད་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་རྒྱུ་ན་ད་གང་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད་ཟེར་ན་ད་གཟའ་འཁོར་གཅིག་ལ་ད་སློབ་བྱིད་ལྟ་བུ་བཅུ་ནས་བཞི་བཅུ།
ལྟ་བུ་བཅུ་སོ་ལྔ་ ང་ལ་ཤིན་ཏུ་ཆེས་མང་དུས་དབྱིན་ཡིག་གི་སློབ་བྱིད་ལྟ་བུ་བཅུ་སོ་གཉིས། སློབ་བྱིད་ལྟ་བུ་བཅུ་སོ་གཉིས་
བཞེས་ན་ད་གཟའ་འཁོར་གཅིག་གཟའ་དང་པོ་ནས་མར་ར་གཟའ་བདུན་པ་ཐེག་གོ་ད་སློབ་བྱིད་ལྟ་བུ་བཅུ་སོ་གཉིས་ད་
དུས་ཚོད་ལྟ་བུ་བཅུ་སོ་གཉིས་ལ་ད་བྱ་བ་ལས་དགོས་ནི་དེ་མོ་གཟིགས་རེད། ལྟ་བུ་པར་ཏུ་ཡང་རྩེ་ལོག་ས་ཆ་ཡིན་རྒྱུ་ན་ཡང་འུ་
ཚོའི་མན་ཚད་ཀྱི་རེབ་གོང་ར་དེ་བྱིས་ནས་སྡེ་བ་སྡེ་བ་དེ་བྱིས་ནས་ལོག་ལོག་བྱིས་ནས་མེད་ཀྱི་ས་ཆ་དེ་ཡི་ཁོ་ཚོའི་ས་ལྟ་བུ་
ཡིན་རྒྱུ་ན་འཕྲོག་ལུལ་རེད་མོ། ས་ཆ་གི་ད་སྡེ་བ་ཡི་ད་གཞུག་ཚང་ཚང་མ་ད་ཐ་ཐོར་ན་ཡོད་ནི་རེད། ཐ་ཐོར་རེ་བྱིས་ནས་
བསྐྱེད་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ད་སློབ་གྲྲ་ར་དེ་ཡིན་རྒྱུ་ན་ར་ད་དུ་ལ་ཚལ་ཞིག་ནས་ཅིག་དང་ནས་ད་ས་ཆ་དེ་ཡིའི་དུ་གི་ཚལ་ཞིག་
ནས་ཅིག་དང་ནས་ད་སློབ་མ་ཚང་མ་ཡོང་ནི་གི་འཕྲོ་ལ་ཡང་དགུང་མོ་ཡང་བྱིར་ལ་འགོ་ས་འགོ་ནོ་དེ་ཡིན་ནི་མ་རེད། ད་སློབ་
མ་དག་ཡིན་རྒྱུ་ན་ད་སློབ་མ་དག་ད་སློབ་བྱིད་བྱིས་ནས་ད་ལྷ་བ་གཅིག་གི་རིང་ལ་སློབ་བྱིད་བྱིས་ནོ་ཡི་འཕྲོ་ལ་ད་ཉི་མི་བདུན་
ལ་ཡང་ངལ་གསོ་ཡི་དུས་ཚོད་ཡོད་ནི་རེད། ཡང་དེའི་འཕྲོ་ལ་ཡང་བྱིར་ལ་སློབ་མི་དག་ཡིང་ནོའི་འཕྲོ་ལ་ཡང་ལྷ་བ་གཅིག་གི་
རིང་ལ་སློབ་བྱིད་བྱིས་དང་ནོ་གི་འཕྲོར་ཡང་བྱིར་འཁོར་ནས་ཡང་ཉི་མ་བདུན་གྱི་གནང་བ་ཡོད་ནི་རེད། ད་ལྟ་ཚོའི་འདྲི་ལྟ་
བྱིད་རྒྱུ་སྤྱིའི་ལྟ་བུ་ད་གཟའ་དུ་གྲག་པ་དང་གཟའ་བདུན་པ་གཉིས་ཀ་ངལ་གསོ་ཡི་དུས་ཚོད་ཡིན་ནོ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནི་མ་
རེད།

ལ། དེ་གི་རྩེ་ལོག་མི་རིགས་སློབ་འབྲིང་གི་སློབ་མ་མང་ཆེ་བ་བོད་པ་རེད་ལ་ཡང་མི་རིགས་གཞན་པ་ཡང་མཚོ་སྔོན་ལ་ཆ་
བཞག་ན་ཡང་སོག་རིགས་དུ་ཡང་མང་པོ་ཡོད་ག

ཀ། མོ་རེད་རེད། ད་རྩེ་ལོག་གི་ད་སློབ་མ་མང་ཤོས་མང་ཤོས་ད་ཁོ་ཚོ་རྩེ་ལོག་ས་ཆ་དེ་ཡི་སློབ་མ་རེད། ད་ང་ཡོད་དུས་ད་ས་
ཆ་གཞན་པ་ཡི་ཡོད་ནོ་ད་ཚམ་ཚམ་མ་ད་དུ་གི་ཀན་ར་དེ་ཡིས་ནང་ན་ཡང་ཨ་འདྲོའི་རེབ་གོང་གི་ཡིན་ལ་ན་འདྲ། གཅན་ཆ་

ཡི་ཡིན་ཁ་འདྲ། ཡང་ན་མཚོ་སྡོ་ཡི་ཡིན་ཁ་འདྲ་འདྲ་དེ་གི་དགོ་གནས་ཡོད་ག་བཟོས་དགོ་གནས་ཡོད་དང་ན་དེ་དགོ་གནས་
དེ་དག་གིས་ད་ལྱིམ་ཚང་ར་དེ་རིགས་ཀ་ར་ད་བྱ་བ་ར་དགོ་གནས་ར་དེ་ས་ཆ་དེ་ནས་འདྲུག་དགོས་ནས་རྒྱན་གྱིས་ཁོ་ཚོའི་བྱིས་
པ་ར་དེ་རིགས་ཀ་ཚང་མ་ད་ས་ཆ་ཚེ་ལོག་ལ་ཡོང་ནས་སློབ་ལྷ་འདོན་གི་ཅིག་ནས་དེ་ཅན་གོ་དེ་མོ་ཡོད་ནི་རེད། དེ་མ་
རྟོགས་ཚད་དུ་ཚེ་ལོག་ལ་ཡོང་གི་འཇིག་ནས་ད་བོད་ཡིག་ལྷ་བྱ་ད་རྒྱ་ཡིག་ཡིན་ན་ད་བྱིན་ཡིག་ལྷ་བྱ་ཡིན་ན་དེ་ཅན་པོ་སྤྱང་
གི་ཡོང་ནས་ས་ཆ་གཞན་ནས་ཡོང་ནི་དེ་མོ་གི་སློབ་མ་ཤིན་ཏུ་ཉུང་ནི་རེད།

ལ། རེད། དེ་གི་ད་ཚེ་ལོག་གི་མི་ཚང་མ་མང་ཆེ་བ་ཞིང་བ་རེད་ལ་འགྲོག་པ་རེད།

ཀ། འགྲོག་པ་ཡིན་ནི་རེད།

ལ། ཚང་མ་འགྲོག་པ་རེད་ལ།

ཀ། ས་ཆ་དེ་ནས་བྱང་ཞིང་དེ་བ་ན་སྤྱི་མི་མ་རེད།

ལ། ས་ཤིན་ཏུ་འབྲུག་གི་པ།

ཀ། ས་ཤིན་ཏུ་འབྲུག་ནི་རེད། མཚོ་དངོས་ནས་མི་བཞུ་སྡོང་ལྷག་ཅམ་ཞིག་ཡོད་ནི་རེད། ཤིན་ཏུ་འབྲུག་ནི་རེད་ད་དེ་དཔེ་
འཇོག་རྒྱ་ན་དང་དེ་ནས་ས་ཆ་དེ་ནས་དེར་དགུང་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཡིན་རྒྱ་ན་ད་ངས་ཁང་པའི་ནང་ལ་མེར་དེ་མ་བཞག་ལྷགས་
ཐབ་ཡོད་ག་བཟོས་ལྷགས་གྱི་ཐབ་ཀ་དེ་ཡི་ནང་ལ་མེར་དེ་མ་བཞག་ནས་དེ་བྱོས་དང་ན་ཁང་བ་ནང་དེ་ན་ཡོད་ནི་གི་
དགུན་ཁ་དགུན་ཁ་ཐོན་ཡོད་དུས་ཁང་པའི་ནང་ནས་ད་ར་ལྷ་བྱ་དེ་དེ་འགྲོ་ལ་ལྷགས་ཟོ་ལྷ་བྱ་དེ་ཅན་པོ་དེ་རིགས་
གྱིས་ནང་ན་རྒྱ་ཡོད་ན་རྒྱ་ཡོད་ཚེ་ཚང་མ་ད་དར་གི་ལོག་འགྲོ་ནས་ད་ས་ཆ་དེ་མོ་གཟིག་རེད། ཤིན་ཏུ་འབྲུག་ནི་རེད།

ལ། དེ་གི་སློབ་མ་མང་ཆེ་བ་དེ་སློབ་ལྷ་ནང་ལ་བསྐྱད་ཡོད་ནི་རེད།

ཀ། ཨིན། སློབ་ལྷ་ནང་དུ་བསྐྱད་ཡོད་ནི་རེད།

ལ། དེ་གི་ད་སློབ་ལྷ་ནང་དུ་བསྐྱད་ཡོད་ན་ད་ས་མ་ར་ཚང་མ་ད་སློབ་ལྷ་ཡིས་སྤྱོད་ནི་རེད་ལ།

ཀ། ཨིན། ཡིན་ནི་རེད། སློབ་ལྷ་འི་ནང་ན་ཐོས་ནས་ཟ་མ་

ལ། དེ་ན་ད་སྤྱོད་མའི་ཟ་མ་ར་ཉིན་གོང་གི་ཟ་མ་སྤྱོད་མའི་ཟ་མ་དེ་ཅི་ཞིག་ཟ་མ་རི་ལྷ་ར་ཟ་གོ་ནི་རེད།

ཀ། ཨོ། ད་སྤྱོད་ལྷ་བྱ་ཡིན་རྒྱ་ན་ད་རྒྱ་ན་ལྷ་ལ་རྒྱ་ལོས་དང་འུ་ཚོ་ཡིན་རྒྱ་ན་གོ་རེ་གོ་རེ་ཡོད་ག་གོ་རེ་འུ་ཚོས་ཁོན་ཐོག་
ཟེར་ག

ལ། རེད།

ཀ། ཁོ་ཐོག་གཉིས་རེ་ཡང་ན་གསུམ་རེ་... ཁོ་ཐོག་ད་ལྟོད་རང་ཉིད་ཀྱིས་སློབ་མ་ཚོས་ངེ་འདྲ་ཞིག་ཐོས་ན་འདོད་ན་དེ་མོ་ཟོ་
ཟེར་གོ་ནོ་ད་དེ་རེད། ད་ཁོ་ཚོས་གཉིས་རེ་ཟོས་ནོ་གསུམ་རེ་ཟོས་ན་ད་རྒྱ་ན་ལྷན་ན་ལྷེར་གོ་དུས་གཉིས་རེ་ལྷེར་གོ། ད་ནང་ཇ་
ད་རྒྱ་ན་ལྷན་ལ་རྒྱ་ཁོ་ལ་དང་གོ་རེ་... ད་ཁོ་ཐོག་གཉིས་རེ་རེད། ཉེན་གོང་ད་ལྷ་ཚོ་ཡིན་རྒྱ་ན་... ད་དེ་མིང་ལ་ཅི་ཟེར་གོ་... ཉེན་
གོང་དང་ཕྱི་དྲོ་གཉིས་ཀ་རྒྱ་ན་ལྷན་ན་གཅིག་འདྲ་ཡིན་ནི་རེད། ཚམ་ཚམ་མ་ད་གོ་རེ་གཉིས་དང་ལྷན་ཏུ་ད་ལྷ་ཚོས་ད་...

ལ། ཚལ། ཚོད་མ།

ཀ། ཨིན་ཨིན། ཨོ་ལེ། ཨོ་ལེ། ད་དེ་མོ་སྣ་ཀ་གཅིག་དེ་ཡིན་ནི་རེད། དགུང་མོ་ར་དེ་ཡིན་ནི་རེད། རེད་ར་ལ་ལའི་སྐབས་སུ་...
ད་ཅིག་ལོ་གསར་གྱི་སྐབས་སུ་ཟེར་རྒྱ་ན་འདྲ། འོ་ན་ད་ལྷ་ཚོའི་དུག་པའི་བྱིས་པའི་དུས་ཚེན་གྱི་སྐབས་ཟེར་རྒྱ་ཁ་ན་འདྲ། ད་
ཅིག་དེ་ལྷ་བྱ་ཡི་སྐབས་སུ་ད་ཡང་ཚམ་ཚམ་ལ་ཅིག་སྣ་མོ་ལ་ཡང་ཇ་དཀར་པོ་ར་ད་ཡང་གོ་རེ་དམར་པོ་ལྷ་བྱ། ཡོས་གྱི་ནང་ལ་
བཅོས་ནོ་གོ་གོ་རེ་ཡོད་ག

ལ། ཨིན།

ཀ། དེ་ལྷ་བྱ་ཡི་མིང་ལ་གོ་རེ་དམར་པོ་ཟེར་ནི་རེད་མོ་ང་ཚོའི་ས་ནས། དེ་ཅན་པོ་མིང་ལ་གོ་རེ་དམར་པོ་... ད་ཇ་དཀར་པོ་... ད་
ཡང་ན་མར་ར་པན་ནི་རེད། ད་ཉེན་གོང་ར་དེ་ར་ཚམ་ཚམ་ལ་ཤ་གཞོ་བཅོས་དེ་མོ་ར་ཡོད་ནི་རེད།

English translation:

A: Later I went to the middle school, where they had many classes. Middle school... *rtse khog* County Nationality's Middle School was the only middle school in that area... Apart from *rtse khog* County Nationality's Middle School, there were no other middle schools when I first got there. Because of that, every primary school's... other places like, *stobs ldan*, *nyin phyig*... there are many places, every sixth grade's primary school student from all these places had to attend *rtse khog* County Nationality's Middle School. In middle school, there were 40 to 50 students in each class, sometimes even from 50 to 60.

For classes, there were like class No. 1... 1st grade... I am talking about the middle school, for the 1st grade's classes, they had class No. 1, No. 2, No. 3, till the 9th or 10th. However, there were not that many teachers. Teachers... especially, there were only a few English teachers; we only had four of us teaching English for 27 classes of *rtse khog* County Nationality's Middle School. It was like 30 to 40 classes, 35 classes each week. For me, I had to teach 32 classes each week for the maximum. Thirty-two classes for each week, is 32 classes from Monday to Sunday, it is like to work 32 hours every week. In *rtse khog*, it is unlike in *reb gong* or these places, households are situated in groups or concentrated. The place is a nomadic area, the households in the villages are scattered. Since the households are scattered, the school is somewhere in the

center of the area. In that case, the students cannot go back to homes after school every day, so the students get a week off after one month's classes. Again, after another month of classes, they get 7 days' holiday. It is not like that they get every Saturday and Sunday off as it is supposed to be internationally.

B: Are all the students in *rtse khog* County Nationality's Middle School Tibetans? Or are there any other nationalities? There are many Mongolians in *mtsho snon* too, so?

A: Yes. Most of the students in *rtse khog*... most of them are from the local *rtse khog* area. When I was there, students from other places were... in some cases, there were teachers from *reb gong*, *gjan tsha*, and *mtsho lho*; those teachers' families... the teachers had to stay there for their permanent jobs, so their families came along with [them], and their kids were sent to school there in *rtse khog*. Besides those cases, there were no students from other places came to *rtse khog* purely for the purpose of studying Tibetan, Chinese, or English. There were not many students like that.

B: Ok. Are the most people in *rtse khog* nomads or farmers?

A: They are nomads.

B: All of them are nomads?

A: Farming is not possible in that place.

B: Is the place very cold?

A: It is extremely cold there. The altitude is more than 4000 meters above sea level. It is insanely cold. For example, I don't build fire in the room... in the stove, the metal stove, if I don't build fire in it, then... in the winter, if there is water in the pots and buckets, it turns to ice in the room the next morning. It is a place like that, very cold.

B: So the students stay at the school?

A: Yes, they stay at the school.

B: If they stay at the school, the school provides food?

A: Yeah, they eat at school.

B: Then, what do they eat for breakfast, lunch, and dinner? What do they eat?

A: In the mornings, they have boiled water and bread, bread... steamed bread.

B: Ok.

A: Two or three steamed bread, it is said that students actually can eat as much steamed bread as they want, they can eat two, three... Normally two are given. Breakfast is usually hot water and bread, two steamed bread. For lunch, what do they call it? For lunch and dinner, the food is the same, sometimes two bread and...

B: Vegetable dish? Fried vegetables?

A: Yeah, yeah, one type of that thing. It is the same thing for dinner as well. Sometimes, for occasions like *Losar* or Children's Day, milk tea and red bread¹, the bread that is fried in oil.

B: Yes.

A: Those are called 'red bread' in my home place. Those are red bread. Then milk tea, sometimes butter is also added. Meat is also cooked for lunch sometimes.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use every day. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2013 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated

---

¹ fried dough